

Askıya Alınmış Yaşamlar:

CRYONICS

Yeniden Yaşamın Hukuki ve Etik Boyutu

Hasan CAN

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7106-86-3

Kitap Adı

Askıya Alınmış Yaşamlar: CRYONICS Yeniden Yaşamın Hukuki ve Etik Boyutu

Yazar

Hasan CAN

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

MED030000

DOI

10.37609/akya.615

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

*İnsanoğlunun çözüm bulamadığı ölüm gerçeğini aşmaya yönelik
yapmış oldukları bilimsel çalışmalarından dolayı değerli
Cryonics camiasına...*

ÖNSÖZ

Vücut kriyoprezervasyonu (cryonics), yasal ölüm ilanı yapılmış insanların geleceğin tıbbi ilerlemelerine eriştirilmesi suretiyle yeniden hayata getirilmelerinin amaçlandığı, deneysel bir tıbbi prosedürdür. Ölüm sonrası süreçte doğal şartlarda ceset üzerinde gözlemlenen postmortem değişimlerin önüne geçilmesi ve cesedin belirsiz bir süre boyunca muhafazasının (hücresel boyutta) sağlanabilmesi için metabolizma aktivitelerinin askıya alınması amacıyla ultra düşük sıcaklıklar (-196 °C) kullanılmaktadır. 1960'lı yılların başındaki ilk çalışmalardan bu yana kriyoprezervasyon uygulaması teorik bir konseptten buz oluşumunu ortadan kaldırmak için acil tıbbi prosedürleri ve modern vitrifikasyon teknolojilerini kullanan, kanıta dayalı bir uygulama haline gelmiştir.

Vücut kriyoprezervasyonu prosedürü, dünya genelinde British Columbia eyaleti (Kanada) haricinde hiçbir bölgede hukuken düzenleme altına alınmadığından dolayı, ilgili eyalet dışında genel olarak kanun boşluğu olan bir konudur. Vücut kriyoprezervasyonunu yasaklayan doğrudan bir norm olmadığından dolayı şu ana kadar mahkemelerde dava konusu olan durumlar, mevcut hukuk kurallarına ve suç tiplerine göre değerlendirilerek çözümlenmiştir. Hukuk ve etik biliminin değişen sosyal şartlara göre şekilleneceği göz önüne alındığında zamanla çeşitli düzenlemelerin kanun koyucular tarafından benimsenmesi muhtemeldir.

Çalışmada, süreç içerisindeki teknolojik ilerlemelerle birlikte gelişerek popülaritesini arttıran ve beraberinde de tartışmaların merkezinde kalan ilgili tıbbi prosedür hukuki ve etik uygulanabilirlik açısından incelenmiştir. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır: Birinci bölüm “ölüm ve postmortem değişimler”; ikinci bölüm “ceset üzerinde tasarruf yöntemleri”; üçüncü bölüm “kriyoprezervasyon”; dördüncü bölüm “hukuki açıdan kriyoprezervasyon” ve beşinci bölüm “etik açıdan kriyoprezervasyon”.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın temelindeki ana düşünce: herkesin yaşadığı hayatın değerli olduğu ve yaşamın yaşamaya değer olduğu gerçeğidir. Çalışmamın bütün aşamalarında benden bilgi, birikim ve desteğini esirgemeyen ve bana yol gösteren dayım Op. Dr. İsmet ERAT ve saygıdeğer arkadaşlarım Arş. Gör. Özkan DURNA, Av. Mustafa ERSÖNMEZ, Av. Muhammet KARABIYIK, Arş. Gör. Ünal KÜÇÜK, Av. Hakan TUTAR, Emre ALTINTAŞ, Fehmi Enes EREN, Plt. Taha ÖZDEM ve Psk. Görkem ALGAN'a,

Cryonics konusundaki mevcut bilgi birikimine ulaşmamızdaki katkılarından dolayı cryonicsin entelektüel öncüsü Robert C. W. ETTINGER, Cryonics camiası ve özellikle Alcor Life Extension Foundation'a

"2210-A Genel Yurt İçi Yüksek Lisans Burs Programı" kapsamında şahsımı bursiyer olarak onurlandıran TÜBİTAK'a (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu)

Eğitimim sırasında ışıklarından yararlandığım bütün hocalarıma ve özellikle,
Prof. Dr. Arif KÖKTAŞ'a
Dr. Öğr. Üyesi Selen SERDER KARAAĞAÇ'a

Yazım süresince bilgisi ve tecrübesiyle desteğini hiç eksik etmeyen ve her zaman yol gösteren saygı değer danışman hocam,
Prof. Dr. Halis DOKGÖZE

Teşekkürü borç bilirim.

Mersin, 2020
Hasan CAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
KISALTMALAR	xviii
GİRİŞ	1

1.BÖLÜM

ÖLÜM VE POSTMORTEM DEĞİŞİMLER

1.1. Ölüm	5
1.1.1. Hayat-Ölüm Sürecinin Zamansal Alanı.....	6
1.1.1.1. Beride Ölüm (Mort en Deçà)	7
1.1.1.2. Basit Ölüm (Mors İpsa).....	8
1.1.1.3. Ölümün Ötesindeki Ölüm.....	8
1.1.2.Ölüm Türleri/Tanımları	9
1.1.2.1. Biyolojik Ölüm (Hücreesel, Sellüler, Moleküler)	10
1.1.2.2. Klinik Ölüm.....	10
1.1.2.3. Somatik Ölüm (Sistemik Ölüm)	11
1.1.2.4. Beyin-Beyin Sapı Ölümü	11
1.1.2.5. Kortikal Ölüm (Bitkisel Durum, Vejetatif Yaşam Hali).....	12
1.1.2.6. Yalancı Ölüm (Mort Apparante).....	12
1.1.2.7. Agoni (Can Çekişme)	13
1.1.2.8. Koma.....	14
1.1.2.9. Şüpheli Ölüm.....	15
1.1.2.10. Yavaş Ölüm	15
1.1.2.11. Ani/Hızlı Ölüm	15
1.1.3. Ölüm Sebepleri ve Ölümün Belgelenmesi	15
1.1.3.1. Ölüm Sebepleri.....	15
1.1.3.1.1. İç Etkenlere Bağlı Nedenler	15
1.1.3.1.2. Dış Etkenlere Bağlı Nedenler	16
1.1.3.2. Ölüm Nedeninin Belgelenmesi	16
1.1.3.2.1. Ölüm Kriterleri.....	17
1.1.3.2.2. Bilgi-Teorik Ölüm Kriteri ve Ölümün Önlenmesi	18
1.2. Ölüm Sürecinde Değişimler	19
1.2.1. Postmortem Değişimler	20
1.2.1.1. Ölü Soğuması/Soğuma (Algor Mortis)	21
1.2.1.2. Koagülasyon ve Fibrinolize Bağlı Kan Akışkanlığı.....	22
1.2.1.3. Sıvı Kaybı (Dehidrasyon)	23

1.2.1.4. Ölü Katılığı/Sertliği (Rigor Mortis)	24
1.2.1.5. Ölü Sıkışması (Kadaverik Spazm)	27
1.2.1.6. Ölü Lekeleri (Livor Mortis, Hipostaz)	27
1.2.1.7. Mide İçeriği Boşalması	29
1.2.1.8. Kas Gevşemesi	30
1.2.2. Postmortem Bozunma (Dekompozisyon, Tefessüh)	30
1.2.2.1. Bozunma Aşamaları	33
1.2.2.1.1. Taze Ceset	33
1.2.2.1.2. Erken Bozunma	33
1.2.2.1.3. İlerlemiş Bozunma	34
1.2.2.1.4. İskeletleşme	34
1.2.2.1.5. İskelet Kaybı	34
1.2.3. Postmortem Bozunmanın Alternatif Biçimleri	35
1.2.3.1. Mumyalaşma (Mummification)	35
1.2.3.2. Sabunlaşma (Adiposer, Saponifikasyon)	36
1.2.3.3. Kuru ve Nemli Küflenme	37
1.2.3.4. Salamuralaşma (Maserasyon)	37

2.BÖLÜM

CESET ÜZERİNDE TASARRUFLAR

2.1. Genel Olarak Ceset Üzerinde Tasarruflar	39
2.2. Tasarruf Şekilleri/Metotları	40
2.2.1. Muhafaza Metotları	42
2.2.1.1. Mumyalama	42
2.2.1.1.1. Mumyalama Teknikleri	45
2.2.1.1.1.1. Doğal Mumyalar	45
2.2.1.1.1.2. Suni Mumyalama Teknikleri	45
2.2.1.2. Tahnit (Embalming)	46
2.2.1.3. Plastinasyon	47
2.2.1.4. Ambomaj (İlaçlama)	48
2.2.1.5. Kadavra	49
2.2.1.5.1. Tıp Eğitiminde Kadavra Kullanımı	49
2.2.1.5.2. Organ ve Doku Naklinde Kadavranın Donör Olarak Kullanımı	50
2.2.1.6. Tanatopraksi	50
2.2.1.7. Dondurma (Congelation)	51
2.2.2. Tüketim Metotları	52

2.2.2.1. Defin	52
2.2.2.1.1. Suyu Defin.....	52
2.2.2.1.2. Göğe Defin (Sessizlik Kuleleri)	53
2.2.2.1.3. Toprağa Defin.....	54
2.2.2.2. Kremasyon	57
2.2.2.3. Ayırıştırma (Decomposition/Recompose)	62
2.2.2.4. Yamyamlık	62
2.2.2.4.1. Endokannibalizm (İç Yamyamlık).....	64
2.2.2.4.2. Ekzokannibalizm (Dış Yamyamlık).....	64
2.2.2.5. Cesedin Tecridi/İfrazı.....	64
2.2.2.6. Cesedin Kaynatılması	65
2.2.2.7. Askıda Ceset/Tabut.....	65
2.2.2.8. Cesedin Terki.....	66
2.2.2.9. Ceset Küllerinin Elmasa Dönüştürülmesi	66
2.2.2.10. Ceset Küllerinin Uzaya Gönderilmesi.....	67
2.2.3. İnceleme Metotları	67
2.2.3.1. Otopsi	68
2.2.3.1.1. Adli Otopsi (Forensic, Medikolegal)	69
2.2.3.1.2. Bilimsel Otopsi (Tıbbi, Medikal)	70
2.2.3.2. Virtopsi.....	70
2.2.3.3. Feth-i Kabir (Exhumation)	71
2.3. Cenaze Ayinleri	72
2.3.1. Ayin Çeşitleri	75
2.3.1.1. Ayrılık Ayinleri.....	75
2.3.1.2. Birleşme Ayinleri.....	76
2.3.2. Cesedin Teşhiri.....	76
2.3.3. Ayinlerin Evrimi.....	77

3.BÖLÜM

KRİYOPREZERVASYON

3.1. Genel Olarak Cryonics.....	79
3.1.1. Cryonicsin Gelişim Süreci	81
3.1.1.1. Beyin Doku Korunmasında Dramatik Gelişmeler	82
3.1.2. Terminoloji	83
3.1.3. Süspansiyon Yöntemleri	85
3.1.3.1. Tüm Vücut Kriyoprezervasyonu (Whole Body Cryopreservation)	85

3.1.3.2. Nöroprezervasyon (Neuropreservation).....	86
3.1.3.3. Bir Seçenek Olarak İzole Beyin Kriyoprezervasyonu Teorisi.....	87
3.2. Kriyoprezervasyonun Dayandığı Temeller	88
3.2.1. Metabolizma Yavaşlatma	88
3.2.2. Bilgi-Teorik Ölüm Kriteri	90
3.3. Kriyoprezervasyon Protokolleri	93
3.3.1. Kardiyopulmoner Destekli Olgular	94
3.3.1.1. Güncel Protokoller	94
3.3.1.1.1. Konuşlanma ve Bekleme (Deployment and Standby)	96
3.3.1.1.2. Stabilizasyon (Stabilization)	97
3.3.1.1.2.1. Kardiyopulmoner Destek (Cardiopulmonary Support - CPS).....	98
3.3.1.1.2.2. Hipotermi İndüksiyonu (Induction of Hypothermia).....	100
3.3.1.1.2.3. İlaç Yönetimi (Administration of Medication)	101
3.3.1.1.2.3.1. İdeal Durumlarda İlaç Yönetimi.....	103
3.3.1.1.2.3.1.1. Küçük Hacimli İlaçlar (Small Volume Medications).....	103
3.3.1.1.2.3.1.2. Büyük Hacimli İlaçlar (Large Volume Medications)	103
3.3.1.1.2.3.1.3. Gastrik Uygulama Gerektiren İlaçlar (Fluids that Require Gastric Administration)	103
3.3.1.1.2.3.1.4. İsteğe bağlı olarak (sadece hasta susuz (dehidre) olduğu durumda).....	103
3.3.1.1.2.3.1.5. Kan Yıkama Çözeltisi İlaçları (Washout Medications)	104
3.3.1.1.2.3.2. Gecikmeli Stabilizasyonda İlaç Yönetimi	104
3.3.1.1.2.3.3. Premortem İlaç Yönetimi	104
3.3.1.1.2.4. Kan İkamesi (Blood Substitution)	105
3.3.1.1.3. Hasta Transferi	106
3.3.1.1.4. Kriyoprotektan Perfüzyonu	107
3.3.1.1.5. Soğutma (Cooling)	108
3.3.1.1.6. Uzun Vadeli Muhafaza (Long Term Care)	109
3.3.1.1.7. Bilgilendirme ve Vaka Raporları (Debriefing and Case Reports).....	110
3.3.2. Kardiyopulmoner Desteksiz Olgular	111
3.3.2.1. Field Cryoprotection (FCP)	112
3.3.2.1.1. Field Cryoprotection'un Faydaları	113
3.3.2.1.2. Field Cryoprotection'un Zorlukları:	113
3.4. Yeniden Canlandırma	113
3.4.1. Nanoteknoloji ve Nanotıp.....	115

3.4.2. Beynin Genel Yapısı	116
3.4.3. Cryonics Hastalarının Postmortem Muayeneleri	117
3.5. Cryonicsin Finansal Boyutu	118
3.5.1. Kapsamlı Üye Bekleme Fonu (Comprehensive Member Standby-CMS)	119
3.5.2. Kriyoprezervasyon ve Derin Soğutma Operasyonları	119
3.5.3. Hasta Bakım Güveni Fonu (Patient Care Trust)	119
3.5.4. Uzun Süreli Bakım Maliyeti.....	120
3.5.5. Cryonics Kuruluşlarının Gelir Kaynakları	121
3.5.6. Cryonics Üyelerinin Finansman Kaynakları.....	121

4. BÖLÜM

HUKUKİ AÇIDAN KRİYOPREZERVASYON

4.1. Cesedin Hukuki Niteliği.....	123
4.1.2. Ceset Üzerindeki Kişilik Hakları	125
4.1.3. Ceset Üzerinde Tasarruflar	126
4.2. Cryonics Hastalarının Yasal Statüsü	127
4.2.1. Cryonics Konusundaki Mevcut Yasal Durum.....	128
4.2.1.1. Cryonics Konusundaki Mevcut Yasal Durumun Arka Planı	130
4.2.2. Cryonicsi Engelleyici Yasal Düzenleme: British Columbia (Kanada).....	131
4.3. Kriyoprezervasyon için Önem Arz Eden Durumlar	133
4.3.1. Cinayet İddiaları ve Otopsiye Karşı Argümanlar.....	133
4.3.1.1. Ölü Muayenesi ve Defin/Ölüm Ruhsatı.....	134
4.3.1.2. Otopside Kaçınma	135
4.3.1.2.1. Otopsiye Dini İtiraz	135
4.3.1.2.2. Alternatif Bir Yöntem Olarak Virtopsi.....	136
4.3.1.3. Cinayet İddiaları.....	136
4.3.1.4. Mukayeseli Hukukta Kasten Öldürme Suçu	137
4.3.1.4.1. Genel Olarak.....	137
4.3.1.4.1.1. Korunan Hukuki Yazar.....	137
4.3.1.4.1.2. Suçun Maddi Unsuru	137
4.3.1.4.1.3. Suçun Manevi Unsuru	138
4.3.1.4.1.4. Hukuka Aykırılık Unsuru	138
4.3.1.4.1.5. Suçun Özel Görünüş Şekilleri.....	139

4.3.1.4.2. Türkiye.....	139
4.3.1.4.3. Almanya	139
4.3.1.4.4. İtalya	140
4.3.1.4.5. Fransa	141
4.3.1.4.6. Rusya.....	141
4.3.2. Tıbbi Vekil Atama (Medical Surrogate).....	142
4.3.3. Canlandırma Yapmama (Do Not Resuscitate) Talimatı	143
4.3.4. Ötanazi ve Yardımlı İntihar	146
4.3.4.1. Mukayeseli Hukukta Ötanazi	147
4.3.4.1.1. Genel Olarak.....	147
4.3.4.1.2. Amerika Birleşik Devletleri	148
4.3.4.1.3. Türkiye.....	149
4.3.4.1.4. Almanya	149
4.3.4.1.5. Fransa	150
4.3.4.1.6. İngiltere	151
4.3.4.1.7. Hollanda.....	151
4.3.4.1.8. İsviçre.....	152
4.3.5. Gönüllü Yeme ve İçmeyi Kesme (VSED)	153
4.3.5.1. Mukayeseli Hukukta İntihara Yönlendirme Suçu.....	154
4.3.5.1.1. Genel Olarak.....	154
4.3.5.1.1.1. Korunan Hukuki Yarar.....	155
4.3.5.1.1.2. Suçun Maddi Unsuru	155
4.3.5.1.1.3. Suçun Manevi Unsuru	155
4.3.5.1.1.4. Suçun Özel Görünüş Şekilleri.....	156
4.3.5.1.2. Amerika Birleşik Devletleri	156
4.3.5.1.3. Türkiye.....	157
4.3.5.1.4. Almanya	157
4.3.5.1.5. İtalya	158
4.3.5.1.6. Fransa	159
4.3.5.1.7. İngiltere	159
4.3.5.1.8. İsviçre.....	159
4.3.6. Cenazelerin Uluslararası Nakilleri.....	160
4.3.7. Kriyoprezervasyonun Engellenmesine Karşı Önlemler.....	161
4.3.7.1. Ölüme Bağlı Tasarruflar.....	161
4.3.7.1.1. Ölüme Bağlı Tasarruflarda Koşul/Şart	162
4.3.7.1.2. Vasiyeti Yerine Getirme Görevlisi Atama	163
4.3.7.1.3. Mirasçılıktan Çıkarma	165
4.3.7.2. Alternatif Bir Çözüm: Ceset Üzerinde Tasarruf Turizmi	166

4.3.8. Niyet Beyanı ve Vasiyetname.....	167
4.3.8.1. Ölüme Bağlı Tasarruf ile Ceset Üzerinde Tasarrufta Bulunma	167
4.3.8.1.1. Kriyoprezervasyon için Gerekli Beyan ve Sözleşmeler.....	169
4.3.8.1.1.1. Üyelik Başvurusu	169
4.3.8.1.1.2. Niyet Beyanı	171
4.3.8.1.1.2.1. Yakın Beyanı.....	171
4.3.8.1.1.2.2. Küçükler için Niyet Beyanı.....	171
4.3.8.1.1.2.3. Yasal Vasi Beyanı.....	172
4.3.8.1.1.3. Anatomik Bağış Beyanı.....	173
4.3.8.1.1.4. Kriyoprezervasyon İçin Onay Beyanı	174
4.3.8.1.1.5. Kriyoprezervasyon Sözleşmesi (Cryopreservation Agreement)	177
4.3.8.1.1.5.1. Üyenin Görevleri	178
4.3.8.1.1.5.2. Kuruluş Görevleri	180
4.3.8.1.1.5.3. Temsil, Garanti ve Sorumluluk Sınırları.....	181
4.3.8.1.1.5.4. Olasılıklar (Contingencies)	183
4.3.8.1.1.5.5. Yeniden Canlandırma (Revival)	184
4.3.8.1.1.5.6. Üye Tarafından Koyulan Hükümler.....	185
4.3.8.1.1.5.7. Devir (Assignment).....	186
4.3.8.1.1.5.8. Tanımlar	186
4.3.8.1.1.5.9. Çeşitli Hükümler (Miscellaneous)	188
4.3.8.1.1.5.10. Onay (Approval).....	189
4.3.8.1.1.5.11. Üye İmzası	189
4.3.8.1.1.5.12. Tanık İmzaları	189
4.3.8.1.1.5.13. Kuruluş İmzaları.....	189
4.3.8.1.1.6. Acil Durum Bekleme (Standby) Hükümleri Sözleşmesi	190
4.3.8.1.1.7. Bekleme (Standby) Ön Ödeme Sözleşmesi	190
4.3.8.1.1.8. Ön Ödeme Sözleşmesi	190
4.3.8.1.1.9. Geri Alım Sözleşmesi	191
4.3.8.1.1.10. Uluslararası Feragatname	191
4.4. Cryonics Kuruluşları ve Hukuki Statüleri.....	192

5.BÖLÜM

ETİK AÇIDAN KRİYOPREZERVASYON

5.1. Genel Olarak Cryonics	195
5.2. Biyomedikal Etik İlkeleri	196
5.2.1. Biyomedikal Etik İlkeleri Açısından Kriyoprezervasyon.....	197
5.2.2. Biyomedikal Etik İlkeleri Açısından Yeniden Canlandırma	198

5.3. Kriyoprezervasyona Dair Motivasyonlar ve Tutumlar	199
5.3.1. Kriyoprezervasyonun Tercih Edilmesine Dair Motivasyonlar.....	199
5.3. Kriyoprezervasyona Bağlı Bireysel Tutumlar	199
5.3.1. Cryocrastination	199
5.3.2. Cryoshame	200
5.3.3. Malchronia	200
5.4. Kriyoprezervasyona Karşı Şüpheler ve Eleştiriler	200
5.4.1. Garip Hedefler	203
5.4.2. Doğal Dengeye Karşıtlık	203
5.4.3. Cryonics ve Din.....	204
5.4.3.1. Dindarlık ve Cryonics	205
5.4.3.2. İnsan Tanrı Buyruğuna Uymalıdır	206
5.4.3.3. Cryonics Din ile Çatışıyor mu?	206
5.4.3.4. Ruh ve Ölüm.....	207
5.4.4. Ölü Etiketi	208
5.4.5. Belirsizlik.....	208
5.4.5.1. Ölüm Muamması	210
5.4.5.2. Ölümsüzlük Muamması.....	212
5.4.5.2.1. Varoluşsal Can Sıkıntısı.....	213
5.4.5.2.2. Varoluşsal Yorgunluk.....	214
5.4.5.3. Süresiz Uzun Yaşam Muamması	215
5.4.5.3.1. Belirsiz Yaşam Süresinin Etik ve Ahlaki Boyutu.....	215
5.4.5.4. Sanal Ölümsüzlük ve Sonsuz Cennetten Yoksun Kalma Durumu	216
5.4.6. Sonuçların Doğrulanamaması.....	218
5.4.6.1. Gösterilemeyen bir şey nasıl bilim olabilir?	219
5.4.7. Olasılıksızlık ve Gereksizlik	219
5.4.8. “Komşular Ne Der?” Fenomeni	221
5.4.9. Bağış & Para İsrafi	222
5.4.10. Organ Nakli & Organ İsrafi	224
5.4.11. Sadece Zenginler Yararlanabilecek (!)	225
5.4.12. Aile ve Arkadaşlık Bağları.....	226
5.4.12.1. Yeni Hayatta Yalnızlık.....	227
5.4.12.2. “Düşman Eş” Fenomeni	228

5.4.13. Geleceğin Kayıtsızlığı	230
5.4.14. Kimlik Değişimi ve Adaptasyon	232
5.4.15. Cryonics İrrasyonel Bir Ölüm Korkusu ile Motive Olur	232
5.4.16. Cryonics Tüketici Dolandırıcılığıdır (!)	233
5.4.17. Cryonics Neden Bu Kadar Pahalı?.....	233
5.4.18. Uzmanlar Cryonicsin İşe Yaramayacağını Söylüyor	234
5.4.19. Kriyoprezervasyonun Yaygın Bir Uygulama Olmaması	235
5.4.19.1. Sınırlı Yasal ve Devlet Desteği	235
5.4.19.2. Sınırlı Yaygın Tıbbi Destek	235
5.4.20. Ölüm Zamanının Ötelenmesi ve Demografik Değişim	236
5.4.21. Cryonics İnsanları/Kafaları Dondurur	237
5.4.22. Cryonics Kuruluşlarının Finansal Krize Girmesi	238
5.5. İdeal Olmayan Koşullarda Kriyoprezervasyon Protokolünün Uygulanması	238
5.6. Transhümanizm ve Cryonics	240
5.7. Kriyoprezervasyonun Alternatif Kullanımları	241
5.7.1. Zaman Yolculuğu	241
5.7.2. Cryothanasia (Kriyotanazi)	242
5.7.2.1. Cryothanasiaya Getirilen Eleştiriler	244
5.7.2.1.1. Hukuki Problemler	245
5.7.2.1.2. Tıp Etiği ve Deontolojik Eleştiriler	245
5.7.2.1.3. İnanç Temelli Eleştiriler	246
5.7.2.1.4. Kaynak Kullanımı	246
5.7.3. Gebeliğin/Fetüs Kriyoprezervasyonu	247
5.7.3.1. Gebeliğin/Fetüs Kriyoprezervasyonuna Getirilen Eleştiriler	248
5.7.3.1.1. Doğal Gelecek Yerine Ertelenmiş Gelecek	248
5.7.3.1.2. Potansiyel Bir İnsan Olan Fetüsün Öldürülmesi	249
5.7.3.1.3. Bebek Sahibi Olma Olgunluğundan Yoksunluk	249
5.7.3.1.4. Evlat Edindirme	249
KAYNAKÇA	265

KISALTMALAR

Bkz.	: Bakınız
bs.	: Bası, baskı, basım
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
drl.	: Derleyen
Ed.	: Editör
e.t.	: Erişim Tarihi
m.	: Madde
M.Ö.	: Milattan önce
M.S.	: Milattan sonra
R.G.	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfa aralığı
S.	: Sayı
T.	: Tarih
vb.	: Ve benzeri ve benzerleri ve bunun gibi
vd.	: Ve devamı ve diğerleri
***	: Bölüm sonu işareti
\$	: Dolar
±	: Eksiği veya fazlası

KAYNAKÇA

1. AKBAŞ, Gülçin; "Mumyalama Sanatı", **Pivolka**, S. 21, 2012, ss. 12-13.
2. ALBEK, Emre/ÇAKALIR, Canser; "Medikolegal Otopsi", Zeki Soysal/Canser Çakalır (Ed.), **Adli Tıp**, C. 1, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul 1999, ss. 163-173.
3. ALTUNKAŞ, Aysun; "Ötanazinin Türleri ve Ötanazinin Türk Ceza Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", Hamide Tacir/Aysın Altunkaş (Ed.), **III. Ulusal Sağlık Hukuku Kendi Geleceğini Belirleme Hakkı ve Ötanazi Sempozyumu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, ss. 59-97.
4. APPEYARD, Brian; **How to Live Forever or Die Trying: On the New Immortality**, Pocket Books Publishing, London 2008.
5. ARKAN, Sabih; **Ticari İşletme Hukuku**, 23. bs., Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2017.
6. ARSLAN, Murat Nihat/ABALI, Fatih/ÖZBEK, Burcu Yasemin/ÜZÜN, İbrahim; "Defin Ruhsatı Düzenlemede Adli Boyut: Bir Feth-i Kabir Otopsi Olgusu", **Türkiye Aile Hekimliği Dergisi**, 2015, S. 19/2, ss. 114-118, <http://www.turkailehekderg.org/wp-content/uploads/2015/06/Tahud-5-olgu-defi-n-ruhsati-adliotopsi-raporu.pdf>, **e.t.:** 23/02/2020.
7. ARTUK, Mehmet Emin; "Ötanazi", **Yargıtay Dergisi**, S. 18/3, 1992, ss. 300-317.
8. ARTUK, Mehmet Emin/YENİDÜNYA, A. Caner; "Ötanazi", **Hukuk ve Etik Boyutuyla Ötanazi**, Nur Centel (drl.), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011, ss. 107-140. (Ötanazi)
9. _____; "Ötanazi", **Prof. Dr. Turhan Tüfan Yüce'ye Armağan**, İzmir 2001, ss. 297-319, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2020/01/Artuk-Yenidunya.1.pdf>, **e.t.:** 31/03/2020. (Armağan)
10. ATAAY, Aytakin; "Vücut (Beden) ve Cesed Üzerindeki Hak", **İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 1996, S. 20/0, ss. 25-29, <https://dergi-park.org.tr/tr/download/article-file/13856>, **e.t.:** 22/02/2020.
11. BALYAN, Chirag/DEB, Lalit Kumar; "Cryonics and Euthanasia - Debating Law and Ethics in Rights Framework", **Svil E-journal of Law**, 2017, S. 1/1, ss. 16-28, https://www.academia.edu/37483666/CRYONICS_AND_EUTHANASIA_DEBATING_LAW_AND_ETHICS_IN_RIGHTS_FRAMEWORK, **e.t.:** 20/09/2019.
12. BAŞTÜRK, Engin; "Do-Not-Resuscitate (DNR) Talimatının Temel Etik İlkeler Açısından Değerlendirilmesi", **T Klin Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi**, 2003, S. 11, ss. 12-21, <https://www.turkiyeklinikleri.com/article/tr-do-not-resuscitate-dnr-tali-matinin-temel-etik-ilkeler-acisindan-degerlendirilmesi-35000.html>, **e.t.:** 19/02/2020.
13. BEAUCHAMP, Tom L./CHILDRESS, James F.; **Principles of Biomedical Ethics**, Oxford University Press, Oxford 2009.
14. BENATAR, David; **Better Never to Have Been: The Harm of Coming into Existence**, Oxford University Press, 2006, <https://www.pdfdrive.com/better-never-to-have-been-d22956656.html>, **e.t.:** 13/09/2019.
15. BERNSTEIN, Anya; "Freeze, Die, Come to Life: The Many Paths to Immortality in Post Soviet Russia", **Journal of the American Ethnological Society**, 2015, S. 42/4, ss. 776-781,

- https://www.academia.edu/20724486/Freeze_Die_Come_to_Life_The_Many_Paths_to_Immortality_in_post-Soviet_Russia, **e.t.:** 13/02/2020.
16. BLAKE, Sterling; "A Roll of the Ice: Cryonics as a Gamble.", George Slusserand/Gary Westfahl (Ed.), **Immortal Engines: Life Extension and Immortality in Science Fiction and Fantasy**, The University of Georgia Press, London 1996, ss. 68-76.
 17. BOSTROM, Nick; "Why I want to be Posthuman when I grow up", Bert Gorijn/Ruth Chadwick (Ed.), **Medical Enhancement and Posthumanity**, Springer, 2008, ss. 107-137, <http://www.nickbostrom.com/posthuman.pdf>, **e.t.:** 14/09/2019.
 18. BRIDGE, Stephen W.; "The Neurocryopreservation Option: Head First into the Future", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 509-514. (Neurocryopreservation)
 19. _____; "Why a Religious Person Can Choose Cryonics?", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 465-471. (Religious Person)
 20. BULUÇ, Sebahattin; "Şaman Maddesi", **İslam Ansiklopedisi**, M.E.B. Yayınları, 1987.
 21. CANSEVER, Hasan Ferid; **Tevrat'a Göre Yakın Şakta Yamyamlık**, Işıl Matbaası, İstanbul 1952.
 22. CHIN-YEE, N./D'EGIDIO, G./THAVORN, K./HEYLAND, D./KYEREMANTENG, K.; "Cost Analysis of the Very Elderly Admitted to Intensive Care Units", **Critical Care/The Society of Critical Care Medicine**, 2017, S. 21/1, <https://doi.org/10.1186/s13054-017-1689-y>, **e.t.:** 10/09/2019.
 23. CONDON, John T.; "Psychological Disability in Women Who Relinquish a Baby For Adoption", **The Medical Journal of Australia**, 1986, S. 144/3, ss. 117-119, <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/3945198>, **et:** 13/09/2019.
 24. CONWAY, Heather; "Frozen Corpses and Feuding Parents: Re JS (Disposal of Body)", **The Modern Law Review**, 2018, S. 81/1, ss. 132-141, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/1468-2230.12319>, **e.t.:** 17/02/2020.
 25. CRON, Rebekah; "Is Cryonics an Ethical Means of Life Extension?", **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi (Dissertation)**, University of Exeter, Exeter 2014, <https://philpapers.org/go.pl?id=CROICA-2&aid=CROICA-2.1>, **e.t.:** 14/09/2019.
 26. ÇELİK, Fatma Elif; "Türkiye'de Ölen Yabancıların Cenaze İşlemleri", **Public and Private Law Bulletin**, 2017, S. 37/2, ss. 257-293, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/410832>, **e.t.:** 23/02/2020.
 27. ÇİÇEKLİ, Bülent; **Yabancılar Hukuku**, 4. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
 28. ÇOBAN, Ömer/DİLEK, S. Emre/HARMAN, Serhat; "İntihar Bir Turizm Türü Olarak Değerlendirilebilir Mi?", **Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi**, 2017, S. 7/1, ss. 137-151, https://www.researchgate.net/publication/322406008_Intihar_Bir_Turizm_Turu_Olarak_Degerlendirilebilir_mi, **e.t.:** 13/02/2020.
 29. ÇORUHLU, Yaşar; **Türk Mitolojisinin Ana Hatları**, Kabalcı Yayınevi, 2002.
 30. DARWIN, Michael; "But What Will the Neighbors Think? A Discourse on the History and Rationale of Neurosuspension", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds**,

- Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 493-508. (Neighbors)
31. DARWIN, Mike; "Postmortem Results: Some Perspectives", **Cryonics**, 1984, S. 5/9, ss. 1-4, <https://alcor.org/cryonics/cryonics8409.txt>, **e.t.:** 26/12/2019. (Postmortem Results)
 32. _____; "The Cost of Cryonics", **Cryonics**, 1990, S. 11/8, ss. 15-36, <https://alcor.org/cryonics/cryonics9008.txt>, **e.t.:** 23/12/2019. (Cost of Cryonics)
 33. _____; "The Door into Nowhere", **Cryonics**, 1988, S. 9/6, ss. 16-16, <https://alcor.org/cryonics/cryonics8806.txt>, **e.t.:** 23/12/2019. (Door into Nowhere)
 34. DE WOLF, Aschwin; "An Introduction to Field Cryoprotection", **Cryonics**, 2014, S. 35/7, ss. 6-9, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2014-7.pdf>, **e.t.:** 21/12/2019. (Field Cryopreservation)
 35. _____; "Case Reports in Cryonics", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 327-334. (Case Reports)
 36. _____; "Chemical Brain Preservation and Human Suspended Animation", **Cryonics**, 2013, S. 34/1, ss. 17-25, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2013-1.pdf>, **e.t.:** 25/12/2019. (Brain Preservation)
 37. _____; "Cryoshame", **Cryonics**, 2013, S. 34/9, ss. 9-9, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2013-9.pdf>, **e.t.:** 26/12/2019. (Cryoshame)
 38. _____; "Human Cryopreservation Stabilization Medications", **Cryonics**, 2006, S. 27/2, ss. 9-11, <https://alcor.org/cryonics/cryonics0602.pdf>, **e.t.:** 21/12/2019. (Stabilization Medications)
 39. _____; "Rapid Stabilization in Human Cryopreservation", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 301-317. (Rapid Stabilization)
 40. DE WOLF, Aschwin/PLATT, Charles; "Alcor Life Extension Foundation Human Cryopreservation Protocol", **Cryonics**, Alcor Life Extension Foundation, 2010, S. 31/3, ss. 5-12, <https://alcor.org/CryonicsMagazine/cryonics2010.html#three>, **e.t.:** 07/12/2019.
 41. DE WOLF, Chana; "Cryopreservation of the Brain: An Update", **Cryonics**, 2013, S. 34/9, ss. 21-24, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2013-9.pdf>, **e.t.:** 22/12/2019. (Cryopreservation of the Brain)
 42. _____; "Removal of the Brain for Human Cryopreservation", **Cryonics**, 2014, S. 35/1, ss. 6-9, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2014-1.pdf>, **e.t.:** 21/12/2019. (Removal of the Brain)
 43. DOĞANBAŞ, Muzaffer; **Mumyalama Sanatı ve Anadolu Mumyaları**, Doğu Matbaacılık, Ankara 2001.
 44. _____
 45. DONALDSON, Thomas; "Why Nanotechnology is Only Half the Story", **Cryonics**, 1991, S. 12/12, ss. 17-18, <https://alcor.org/cryonics/cryonics9112.txt>, **e.t.:** 23/12/2019.
 46. DURAL, Mustafa/ÖZ, Turgut; **Türk Özel Hukuku Cilt IV: Miras Hukuku**, Onikinci bs., Filiz Kitabevi, İstanbul 2018.
 47. DUTTGE, Gunnar; "Sterbehilfe Im Deutschen Recht", **Hukuk ve Etik Boyutuyla Ötanazi**, Nur Centel (drl.), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011, ss. 181-212.

48. EFE, Zehra; "Anadolu Türk Kültüründe Mumyalama", **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2011. (Mumyalama)
49. _____; "Türkiye Müze ve Türebelerindeki Mumyaların Tarihi ve Bugünkü Durumları", **SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.34, 2015, ss.279-292. (Mumyaların Tarihi)
50. EKMEN, Hamza; "Yeni Veriler Işığında Başlangıcından M.Ö. II. Binin Sonuna Kadar Anadolu'da Yakarak Gömme (Kremasyon) Geleneği", **Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 5/1, 2014, ss. 23-50.
51. ELMAS, İmdat/ERSOY, Gökhan; "Ölüm ve Postmortem Değişimler", Halis Dokgöz (Ed.), **Adli Tıp ve Adli Bilimler**, 1. bs., Akademisyen Yayınevi, Ankara 2019, ss. 91-135.
52. ERDAL, Yılmaz Selim; "Bakla Tepe Geç Tunç Çağı Mezarından Gün Işığına Çıkarılan Yanmış İnsan İskelet Kalıntılarının Antropolojik Analizi", **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, S. 19/2, 2002, ss. 115-130.
53. ERSOY, Uğur; "İntihara Yönlendirme Suçu", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 136, ss. 75-140, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/Dergi/Dergi136/96/>, **e.t.:** 01/03/2020.
54. ETTINGER, Robert C. W.; **Man into Superman**, 1972. <https://www.cryonics.org/images/uploads/misc/ManIntoSuperman.pdf>, **e.t.:** 13/02/2020.
55. _____; **The Prospect of Immortality**, 1962. https://www.cryonics.org/images/uploads/misc/Prospect_Book.pdf, **e.t.:** 13/02/2020.
56. FEDOROWICZ, Michael /HIXON, Hugh/LEAF, Jerry; "Postmortem Examination of Tree Cryonic Suspended Patints", **Cryonics**, 1984, S. 5/9, ss. 16-28, <https://alco r.org/cryonics/cryonics8409.txt>, **e.t.:** 26/12/2019.
57. FERREIRA Aline; "Death Postponed: Cryonics and Transhuman Future", **Messages, Sages and Ages**, 2019, S. 6/1, ss. 66-76, <http://msa.usv.ro/2019/08/28/death-postponed-cryonics-transhuman-future-aline-ferreira/>, **e.t.:** 13/02/2020.
58. FISCHER, J. M./MITCHELL-YELLIN, B.; "Immortality and Boredom", **The Journal of Ethics**, 2014, S. 18/4, ss. 353-372, <https://doi.org/10.1007/s10892-014-9172-3>, **e.t.:** 27/12/2019.
59. FREITAS, Robert A.; "Long-Term Financial Stability in Cryonics", **Cryonics**, 2010, S. 31/3, ss. 4-4, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2010-3.pdf>, **e.t.:** 23/12/2019.
60. GÖKCEN, Ahmet/BALCI Murat; "Kasten İnsan Öldürme Suçu: TCK m. 81", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, S. 17/1-2, 2011, ss. 95-218. (Kasten İnsan Öldürme)
61. _____; **Kasten Öldürme Kasten Yaralama Organ ve Doku Ticareti Suçları**, 2. bs., Adalet Yayınevi, Ankara 2015. (Kasten Öldürme)
62. GÖKYAY, O. Şaik; **Dedem Korkud'un Kitabı**, M.E.B. Yayınları, 2000.
63. GUYTON, Arthur C.; **Textbook of Medical Physiology**, International Edition, W.B. Saunders Company Publishing, Philadelphia 1986.
64. HARRIS, Steven B.; "A Few Thoughts on the Death Ant Heap and Our Mechanical Society", **Cryonics**, 1990, S. 11/4, ss. 23-25, https://alcor.org/cryonics/cryonics_9004.txt, **e.t.:** 26/12/2019. (A Few Thoughts)

65. _____; "Binary Statutes, Analog World: Burke's Paradox and the Law", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 452-464. (Analog World)
66. _____; "Will Cryonics Work? Examining the Possibilities", **Cryonics**, 1989, S. 10/5, ss. 36-48, <https://alcor.org/cryonics/cryonics8905.txt>, **e.t.:** 23/12/2019. (Examining the Possibilities)
67. HIRSCHBERGER, Gilad/FLORIÁN, Victor/MIKULINCER, Mario/GOLDENBERG, Jamie L./PYSZCZYNSKI Tom, "Gender Differences in The Willingness to Engage in Risky Behavior: A Terror Management Perspective", **Death Studies**, 2002, S. 26/2, ss. 117-141, <https://doi.org/10.1080/074811802753455244>, **e.t.:** 19/09/2019.
68. HUXLEY, Julian; **New Bottles for New Wine**, Chatto & Windus, London 1957, <https://archive.org/details/NewBottlesForNewWine/page/n6/mode/2up>, **e.t.:** 11/02/2020.
69. HUYSAL, Ayşegül; "Türk Ceza Kanunu'nda İntihara Yönlendirme Suçu", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
70. ILNICKI, Rafał; "Cryonics: Technological Fictionalization of Death", **Eidos: A Journal for Philosophy of Culture**, 2018, S. 4/6, ss. 36-45, http://eidos.uw.edu.pl/files/pdf/eidos/201804/eidos_6_ilmnicki.pdf, **e.t.:** 11/02/2020.
71. İNAN, Abdulkadir; **Tarihte ve Bugün Şamanizm, Materyaller ve Araştırmalar**, TKY Yayınları, 1995.
72. İNCESU, Emrullah; "Virtopsi Hakkında Neler Biliyoruz?", **Sağlık Akademisyenleri Dergisi**, S. 5/3, 2018, ss. 234-237.
73. JONES, Tanya; "Elements of Transport", Alcor Staff/Asvhwin de Wolf/Brian Wowk/Fred Chamberlain III (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 284-295. (Elements of Transport)
74. _____; "Ethics of Anatomical Donations", **Cryonics**, 2006, S. 27/4, ss. 7-9, <https://alcor.org/cryonics/cryonics0604.pdf>, **e.t.:** 01/01/2020. (Anatomical Donations)
75. JULCA, Gustavo Mego; "Tanatopraxia y Tanatoestética Todo Un Arte de Conservar y Embellecer al Cadáver", **Morfologia**, 2016, S. 8/2, ss. 6-11, <https://revistas.unal.edu.co/index.php/morfologia/article/view/60112/57360>, **e.t.:** 16/02/2020.
76. KALAY, Sıdika Burçak; "5237 s. Türk Ceza Kanunu'na Göre İntihara Yönlendirme Suçu", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2015.
77. KAMAY, Behçet Tahsin; **Adli Tıp**, C. 1, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, Kenan Basımevi, İstanbul 1949.
78. KARA, Alev; "Anatomi Anıları", **Journal of Inonu University Medical Faculty**, S. 19/1, 2012, ss. 54-56.
79. KARAUZ, Ağâh Kürşat; "Kişilik Hakkı Bağlamında Cesedin Defnedileceği Yere Kim Karar Verir?", **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 9/1, 2018, ss. 349-370.
80. KESTER, Tracie M.; "Uniform Acts-Can the Dead Hand Control the Dead Body? The Case for a Uniform Bodily Remains Law", **Western New England Law Review**, 2007, S. 29/2, ss. 571-618, <https://pdfs.semanticscholar.org/c052/c0c931274d16e950ae1eb6eaa32b89cb1e87.pdf>, **e.t.:** 11/02/2020.

81. KILINÇ, Bilâl; "Mukayeseli Hukukta Ötanaziye İlişkin Yaklaşımlar ve Hukukumuzda Ötanazinin Yeri Sorunu", **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2018.
82. KIZIL, Abuzer; "Antik Dönem Yunan Dünyası'nda Ölüm Kavramı ve Bununla İlgili Bazı Betimler", **AMİSOS**, S. 2/3, 2017, ss. 32-65.
83. KOLUSAYIN, Özdemir/KOÇ, Sermet; "Ölüm", Zeki Soysal/Canser Çakalır (Ed.), **Adli Tıp**, C. 1, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul 1999, ss. 93-151.
84. KOUWENHOVEN, W.B./JUDE, J.R./KNICKERBOCKER, G. G.; "Closedchest Cardiac Massage", **JAMA**, 1960, S. 173, ss. 1064-1067, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pub-med/14411374>, **e.t.:** 19/02/2020.
85. KUVAKİ, Bahar/BOZTAŞ, Nilay/KAPLAN, Meryem/HACIOĞLU, Caner/YAPRAK, Esra/AYAZ, Oğuzhan; "Hastanemizde Cerrahi Bölümlerde Çalışan Doktorların Yeniden Canlandırma Yapmama Talimatı Konusundaki Görüşleri", **DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi**, 2014, S. 28/1, ss. 21-26, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/53596>, **e.t.:** 18/02/2020.
86. LEMLER, Jerry/HARRIS, Steven B./PLATT, Charles/HUFFMAN, Todd M.; "The Arrest of Biological Time as a Bridge to Engineered Negligible Senescence", **Annals of the New York Academy of Sciences**, 2004, S. 1019, ss. 559-563, <http://alcor.org/Library/pdfs/Lemler-Annals.pdf>, **e.t.:** 26/12/2019.
87. LIVELY, Rebecca; "How to Protect Your Cryonics Arrangements from Interference by Third Parties", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 486-491.
88. MAUSBACH, Julian; "Assisted Suicide in Switzerland - Legal Aspects", **Hukuk ve Etik Boyutuyla Ötanazi**, Nur Centel (drl.), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011, ss. 141-160.
89. MEKER, Mesut; "Polyesterizasyon", **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri 2015.
90. MENZEL, Paul T.; "Three Barrier to VSED by Advance Directive: A Critical Assessment", **Seattle Journal of Justice**, 2017, S. 15/3, ss. 673-700, <https://digi.talcommons.law.seattleu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1868&context=sjsj>, **e.t.:** 19/02/2020.
91. MERKLE, Ralph C.; "Cryonics, Cryptography and Maximum Likelihood Estimation", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 401-414. (Cryptography)
92. _____; "How to Cryopreserve Everyone: A Big Hairy Audacious Goal for Cryonics", **Cryonics**, S. 35/7, 2014, ss. 10-14, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2014-7.pdf>, **e.t.:** 25/12/2019. (Cryopreserve Everyone)
93. _____; "Revival of Alcor Patients: Part 2", **Cryonics**, 2018, S. 39/4, ss. 10-15, <http://alcor.org/cryonics/Cryonics2018-4.pdf>, **e.t.:** 26/12/2019. (Revival)
94. _____; "The Allocation of Long-Term Care Costs at Alcor", **Cryonics**, 2012, S. 33/3, ss. 7-20, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2012-3.pdf>, **e.t.:** 25/12/2019. (Long-Term Care)
95. _____; "The Molecular Repair of the Brain, Part I", **Cryonics**, 1994, S. 15/1, ss. 16-31, <https://alcor.org/cryonics/cryonics1994-1.pdf>, **e.t.:** 24/12/2019. (Molecular Repair I)

96. _____; "The Molecular Repair of the Brain, Part II", **Cryonics**, 1994, S. 15/2, ss. 18-30, <https://alcor.org/cryonics/cryonics1994-2.pdf>, **e.t.:** 24/12/2019. (Molecular Repair I)
97. MINERVA, Francesca; **The Ethics of Cryonics**, Palgrave Pivot, Springer International Publishing, Ghent 2018.
98. MINERVA, Francesca/SANDBERG, Anders; "Cryopreservation of Embryos and Fetuses as a Future Option for Family Planning Purposes", **Journal of Evolution & Technology**, 2015, S. 25/1, ss. 17-30, <https://jetpress.org/v25.1/minerva.pdf>, **e.t.:** 16/02/2020. (Cryopreservation of Embryos)
99. _____; "Euthanasia and Cryothanasia", **Bioethics**, 2017, S. 31/7, ss. 526-533, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28786175>, **e.t.:** 16/02/2020. (Euthanasia and Cryothanasia)
100. MOEN, Ole Martin; "The Case for Cryonics", **Journal of Medical Ethics**, 2015, S. 41/8, ss. 677-681, <http://www.olemartinmoen.com/wp-content/uploads/TheCaseForCryonics.pdf>, **e.t.:** 13/02/2020.
101. MONDRAGON, Carlos; "A Stunning Legal Victory for Alcor", **Cryonics**, 1990, S. 11/11, ss. 3-7, <https://alcor.org/cryonics/cryonics9011.txt>, **e.t.:** 26/01/2020.
102. MONTGOMERY, John Warwick; "Cryonics and Orthodoxy", **Cryonics**, 1990, S. 11/10, ss. 10-11, <https://alcor.org/cryonics/cryonics9010.txt>, **e.t.:** 01/01/2020.
103. MORE, Max/DE WOLF, Chana; "Cryocrastination", **Cryonics**, 2013, S. 34/9, ss. 8-10, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2013-9.pdf>, **e.t.:** 26/12/2019.
104. NOMER, Mert; "Yaşama Hakkına Saygı Nedeniyle Ölümü İstemek: Pretty Birleşik Krallığa Karşı", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 13, 2014, ss. 41-55.
105. OKÇU, Fatih/USTA, Ahmet; "Eski Mısırdan Günümüze Ambomaj", **İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası**, S. 57/1, 1994, ss. 93-95.
106. ONAY, İbrahim; «İslamiyetten Önce Türklerde Ölüm Anlayışı ve Defin Yöntemleri», [Electronic Version] **Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 2013, S. 4/7, ss. 232- 244. **e.t.:** 08/07/2019.
107. O'NEAL, Michael B.; DE WOLF, Aschwin; "The Case for Whole Body Cryopreservation", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 515-528.
108. ORAL, Ebru; "M.Ö. II. Binde Batı Anadolu'da Yakma Gömme Âdeti", **Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.5/2, 2016, ss. 219-229.
109. OTT, Walter/GREIDER, Thomas; **Plädoyer für den Postmortalen Persönlichkeitsschutz**, AJP, 2011.
110. ÖLÇER, F. Pınar; "A Contextual Perspective on Dutch Law and Practice Regarding Euthanasia and Assisted Suicide", **Hukuk ve Etik Boyutuyla Ötanazi**, Nur Centel (drl.), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011, ss. 243-252.
111. ÖMEROĞLU, Ömer; "Hukuksal Açıdan Ölme Hakkı ve Kabul Edilebilirliği Sorunu", **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 13/3-4, 2009, ss. 85-106.
112. ÖZBİLEN, Arif Barış; **İnsan Kökenli Biyolojik Maddelere İlişkin Hukuki İşlemler**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.
113. ÖZDEMİR, Erhan; **Tacın Gizemli Şehri Amasya**, Amasya Valiliği, Ankara 2002.

114. ÖZEL, Çağlar; "Medeni Hukuk Açısından Ölüm Anının Belirlenmesi ve Ceset Üzerindeki Hakka İlişkin Bazı Düşünceler", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 51/1, 2002, ss. 43-77.
115. ÖZEN, H. Cahit; **Kısa Adli Tıp Ders Kitabı**, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, Sermet Matbaası, İstanbul 1976.
116. ÖZKAN, Zeynep; "Rusya Federasyonu Anayasal Düzeninde Ölüm Cezası ve Anayasa Mahkemesinin Yaklaşımı", **Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi**, 2019, S. 4/7, ss. 123-191, <https://dergipara.tr/en/download/article-file/646938>, **e.t.:** 27/02/2020.
117. ÖZÜDOĞRU, Şükrü; «Kıbrıs 2014-2016 Yılı Çalışmaları ve Sonuçları», **Phaselis Disiplinlerarası Akdeniz Araştırmaları Dergisi**, S. 4, 2018, ss. 109-146.
- 118.
119. PEIROS, Katerina/SMYTH, Christine; "Cryonics Wreaking Havoc with Estate Planning", **Taxation in Australia**, 2017, S. 52/2, ss. 96-98, <https://www.robbins watson.com.au/sites/default/files/2017-08/Successful%20Succession%20Cryonics%20Wreaking%20Havoc%20With%20Estate%20Planning.pdf>, **e.t.:** 11/02/2020.
120. PERRY, Mike; "Death of Robert Prehoda", **Cryonics**, 2010, S. 31/2, ss. 7-7, <https://alc.or.org/cryonics/Cryonics2010-2.pdf>, **e.t.:** 23/12/2019.
121. PERRY, R. Michael; "Alcor's Legal Battles", **Cryonics**, 1999, S. 20/1, ss. 36-40, <https://alcor.org/cryonics/cryonics1999-1.pdf>, **e.t.:** 26/01/2020. (Legal Battles)
122. _____; **Forever for All: Moral Philosophy, Cryonics, and the Scientific Prospects for Immortality**, Universal Publishers, USA 2000. (Forever for All)
123. _____; "Options for Elective Cryopreservation", **Cryonics**, 2012, S. 33/1, ss. 12-15, <https://alcor.org/cryonics/Cryonics2012-1.pdf>, **e.t.:** 26/12/2019. (Elective Cryopreservation)
124. PETEK, Hasan; **Kişilik Değerlerinin Ölümden Sonra Korunması**, 1. bs., Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
125. POLAT, Oğuz/GÜLPINAR, S. Serhat; "Adli Tıpta Orijin", Halis Dokgöz (Ed.), **Adli Tıp ve Adli Bilimler**, 1. bs., Akademisyen Yayınevi, Ankara 2019, ss. 289-307.
126. POPE, Thaddeus Mason; "Voluntarily Stopping Eating and Drinking (VSED) to Hasten Death: May Clinicians Legally Support Patients to VSED?", **BMC Medicine**, 2017, S. 15/187, <https://bmcmmedicine.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12916-017-0951-0>, **e.t.:** 19/02/2020.
127. ROUX, J. Paul; **Türklerin Moğolların Eski Dini**, Aykut Kazancıgil (çev.), İşaret Yayınları, 1998.
128. RYAN, Derek; "Religion and Cryonics", **Cryonics**, 1990, S. 11/12, ss. 21-23, <https://alcor.org/cryonics/cryonics9012.txt>, **e.t.:** 01/01/2020.
129. SADE, R. M.; "Brain Death, Cardiac Death and the Dead Donor Rule" **Journal of the South Carolina Medical Association**, 2011, S. 107/4, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22057747>, **e.t.:** 12/09/2019.
130. SANDRONI, Claudio/NOLAN, Jerry/CAVALLARO, Fabio/ANTONELLI, Massimo; "In-Hospital Cardiac Arrest: Incidence, Prognosis and Possible Measures to Improve Survival", **Intensive Care Medicine**, 2007, S. 33/2, ss. 237-245, <https://www.researchgate.net/>

- publication/6774625_In-hospital_cardiac_arrest_Inciden ce_p rognosis_and_possible_measures_to_improve_survival, **e.t.:** 18/02/2020.
131. SEROZAN, Rona/ENGİN, Baki İlkey; **Miras Hukuku**, 4. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.
132. SEVİNÇ, Fatma; "Hitit Krallarının/Kraliçelerinin Cenaze Törenleri ve Eski Yakın Doğu'da Kremasyon (Ölüyü Yakarak Defnetme) Geleneği", **38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi**, 10-15 Eylül 2007, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, ss. 2777-2798.
133. SHAW, David; "Cryoethics: Seeking Life After Death", **Bioethics**, 2009, S. 23/9, ss. 515-521, <http://epri.nts.gla.ac.uk/18452/1/18452.pdf>, **e.t.:** 18/09/2019.
134. SINGER, Peter/WELLS, Deane; **The Reproduction Revolution: New Ways of Making Babies**, Oxford University Press, Oxford 1984.
135. SMITH, II, George P; "Cryonics Suspension: A Prospect for Immortality", **CUA Law Scholarship Repository**, Catholic University of America, 1983, ss. 34807-34808, <https://pdfs.semanticscholar.org/51e1/19f8477be2ee0e90b5c5dda4b106d51cb289.pdf>, **e.t.:** 11/02/2020.
136. _____; "Judicial Decisionmaking in the Age of Biotechnology", **Notre Dame Journal of Law, Ethics and Public Policy**, 2004, S. 13, ss. 93-120, <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abs tractid=1087118>, **e.t.:** 11/02/2020.
137. STODOLSKY, David Sanders; "The Growth and Decline of Cryonics", **Cogent Social Sciences**, 2016, S. 2/1, <https://www.cogentoa.com/article/10.1080/23311886.2016.1167576.pdf>, **e.t.:** 11/02/2020.
138. SÜMBÜLLÜ, Y. Ziya; "Eski Türklerde Defin Şekilleri Üzerine Bir İnceleme", **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 4, 2010, ss. 61-72.
139. SWAN, Melanie; "Worldwide Cryonics Attitudes about the Body, Cryopreservation and Revival: Personal Identity Malleability and a Theory of Cryonic Life Extension", **Sophia International Journal of Philosophy and Traditions**, Special Journal Issue: Posthuman and Transhuman Bodies in Religion and Spirituality, 2018, https://www.researchgate.net/publication/328051576_World_wide_Cryonics_Attitudes_about_the_Body_Cryopreservation_and_Revival_Personal_Identity_Malleability_and_a_Theory_of_Cryonic_Life_Extension, **e.t.:** 13/02/2020.
140. ŞAHİN, Halil İbrahim; "Balıkesir Çepnilerinde Defin ve Defin Sonrası Bazı İnanış ve Uygulamalar", **Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli**, S. 39, 2006, ss. 63-78.
- 141.
142. ŞEKER, Muzaffer/ŞENDEMİR, Erdoğan/MALAS, Mehmet Ali/UYSAL, İlknur/DENK, C. Cem/ŞEHİRLİ, Ümit S./SARIKCIOĞLU, Levent; **Türkiye'de Kadavra Sorunu ve Çözüm Önerileri**, Türk Anatomi ve Klinik Anatomi Derneği, 2013.
143. TAPUCU, Ayşe/AKSOY, Şahin; "Şanlıurfada Ölümünden Define Kadar Yapılan Uygulamalara Genel Bir Bakış", **Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**, S. 3, 2004, ss. 53-57.
144. TARLACI, Sultan; **Ölüm'sözlük: Ölümlüler için Yol Rehberi**, 1. bs., Tuti Kitap, 2016 İstanbul.

145. TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, R. Murat; **Teorik ve Pratik Ceza Özal Hukuku**, 10. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.
146. THOMAS, Louis-Vincent; "Funeral Rites", Mircae Eliades (Ed.), **The Encyclopedia of Religion**, Nermin Öztürk (çev.), C. 5, ss. 450-459, http://www.ilahiyat.erbakan.edu.tr/indir.php?b=4&dfa=0273627001222380567&dga=SUIDF15__Cenaze%20AyinleriNermin%20%C3%96zt%C3%BCrk%28p237-254%29.PDF, **e.t.:** 04/11/2019. (Funeral Rites)
147. _____; **Ölüm**, Işın Gürbüz (çev.), Presses Universitaires de France-İletişim Yayınları, 1991. (Ölüm)
148. TOROSLU, Nevzat; "Organ Aktarma ve Cezai Sorumluluk", **Anakara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, S. 35/1-4, 1978, ss. 91-118.
149. TURAMANLAR, Ozan/ULUÇAM, Enis; "Türkiye'de İlk Tahnit Yönteminin Uygulayıcısı: Nurettin Ali Berkol", **Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi**, S. 6/2, 2016, ss. 94-99.
150. TURLA, Ahmet/ÖZKANLI, Çağlar/KOCAKAYA, Mehmet; "Defin Ruhsatı (Ölü Gömme İzin Kağıdı) Düzenlenmesindeki Hata ve Eksiklikler", **Journal of Experimental and Clinical Medicine**, 2005, S. 22/2, ss. 85-92, <https://dergipar.k.org.tr/en/download/article-file/189878>, **e.t.:** 23/02/2020.
151. ÜNLÜTÜRK, Özge; «Olay Yerine Adli Arkeolojik Yaklaşım ve Gömü Tipinin Önemi», **Antropoloji**, S. 30, 2015, ss. 61-74.
152. ÜNÜVAR GÖÇEOĞLU, Ümit/BALCI, Yasemin; "Adli Otopsi", Halis Dokgöz (Ed.), **Adli Tıp ve Adli Bilimler**, 1. bs., Akademisyen Yayınevi, Ankara 2019, ss. 219-251.
153. ÜNVER, Yener; "Türk Ceza Hukuku Açısından Ötanazi", **Hukuk ve Etik Boyutuyla Ötanazi**, Nur Centel (drl.), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011, ss. 27-69.
154. ÜLMAN, Yeşim Işıl; "Türkiye Biyoetik Derneği Organ Nakli ve Etik Görüşü", Yeşim Işıl Ülman/Savaş Volkan Genç (Ed.), **Biyoetik Araştırmaları**, Türkiye Biyoetik Derneği Yayını, İstanbul 2012, ss. 381-385.
155. VITA-MORE, Natasha/BARRANCO, Daniel; "Persistence of Long-Term Memory in Vitriified and Revived *Caenorhabditis Elegans*", **Rejuvenation Research**, 2015, S. 18/5, ss. 458-463, <https://www.liebertpub.com/doi/pdf/10.1089/rej.2014.1636>, **e.t.:** 30/11/2019.
156. VON VERSCHUER, Franziska; "Freezing Life, Escaping Death? Cryonics as a Meeting Point of Transhumanist Visions", **EASST Conference**, 25-28 Temmuz 2018, Lancaster (UK), https://www.academia.edu/37149601/Freezing_Life_Escaping_Death_Cryonics_as_a_Meeting_Point_of_Transhumanist_Visions_Talk_at_EASST_Conference_2018_, **e.t.:** 13/02/2020.
157. WARREN, Luigi A.; "Interview with Mike Darwin", **Cryonics**, 1986, S. 7/4, ss. 23-34, <https://alcor.org/cryonics/cryonics8604.txt>, **e.t.:** 22/12/2019.
158. WILLIAMS, Bernard; **Problems of the Self: Philosophical Papers 1956-1972**, Cambridge University Press, 1976, <https://market.android.com/details?id=book-RwWEg-c-m0U0C>, **e.t.:** 26/12/2019.
159. WOWK, Brian; "Cardiopulmonary Support in Cryonics: The Significance of Legal Death in Cryonics", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 296-300. (Cardiopulmonary Support)

160. _____; "Ethics of Non-Ideal Cryonics Cases", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 474-479. (Non-Ideal Cases)
161. _____; "How Cryoprotectants Work", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 251-261. (Cryoprotectants)
162. _____; "Medical Time Travel", Sebastian Sethe (Ed.), **The Scientific Conquest of Death**, The Immortality Institute, LibrosEnRed Publishing, Alabama-USA 2004, ss. 135-149, <http://www.imminst.org/SCOD.pdf>, **e.t.:** 25/12/2019. (Medical Time Travel)
- 163.
164. _____; "Systems for Intermediate Temperature Storage for Fracture Reduction and Avoidance", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 199-215. (Intermediate Temperature)
165. _____; "The Death of Death in Cryonics", Aschwin de Wolf/Stephen Bridge (Ed.), **Preserving Minds, Saving Lives**, Alcor Life Extension Foundation, Commercial Printers Inc., Scottsdale-Arizona 2015, ss. 433-439. (Death of Death)
166. WOWK, Brian/DARWIN, Michael; **Cryonics: Reaching for Tomorrow**, 3. bs., Alcor Life Extension Foundation, 1991.
167. YAĞMUR, Fatih/KÖRÜKÇÜ, Mustafa/HANCI, İ. Hamit; "Gömülmüş Cesetlerin İncelenmesi", **Sted**, S. 12/4, 2003, ss. 146-151.
168. YAŞAR, Yusuf/TURAN, Işıl; "Alman, Avusturya ve İsviçre Yüksek Mahkeme Kararları Çerçevesinde Talep Üzerine Öldürme Suçu ile Ötanazi İlişkisi", **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, S. 19/1, 2013, ss. 39-72.
169. YENERMAN, Muammer; **Otopsi (Ders Kitabı)**, 2. bs., İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları, İstanbul 1986.
170. YENİSEY, Feridun/PLAGEMANN, Gottfried; **Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB)**, 2. bs., Beta Basım Yayın, İstanbul 2015.
171. YILDIZ, Murat; "Ölümlle İlgili Genel Tutumlar", **Akademik Araştırmalar-Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 1/1, ss. 178-188, https://www.academia.edu/24242746/%C3%96L%C3%96M%C4%B0LG%C4%B0L%C4%B0_GENEL_TUTUMLAR, **e.t.:** 12/02/2020.
172. YORKE, Christopher/ROWE, Lois; "Malchronia: Cryonics and Bionics as Primitive Weapons in the War on Time", **Journal of Evolution & Technology**, Institute for Ethics and Emerging Technologies, 2006, S. 15/1, ss. 73-84, https://www.academia.edu/3740068/Malchronia_Cryonics_and_Bionics_as_Primitive_Weapons_in_the_War_on_Time, **e.t.:** 11/02/2020.